

Gedragprotocol

INHOUD

1. Doelstelling van het protocol.
2. SW PBS
3. Pesten
4. Voorkomen en/of aanpakken pestgedrag
5. Wanneer pestgedrag doorgaat
6. Adviezen
7. Analyse

1. Doelstelling van het protocol

We willen streven naar een pestvrije school. Een school waarin de aan onze zorg toevertrouwde kinderen zich in een zo veilig mogelijke omgeving optimaal ontwikkelen. Vijf waarden staan daarbij centraal: vertrouwen, respect, plezier, samen en veiligheid. Afspraken en regels rondom deze waarden worden besproken, zichtbaar gemaakt en nageleefd door volwassenen en kinderen.

Het protocol is een uiteenzetting van ons beleid t.a.v. gedrag: wat we belangrijk vinden, hoe we dit proberen te realiseren en hoe we handelen bij gedrag dat indruist tegen onze waarden. Het protocol verschaft zo duidelijkheid aan de betrokken partijen.

2. SW PBS

Op de Westhoek werken we volgens de principes van SW PBS, School Wide Positive Behavior Support. De gangbare term die we binnen de school gebruiken is PBS. De reden waarom we voor deze aanpak hebben gekozen is enerzijds de positieve benadering, anderzijds de eenduidige aanpak binnen alle groepen.

Ieder schooljaar starten we met een ouderavond over PBS, zo zorgen we ervoor dat steeds alle ouders bekend zijn met de werkwijze en dat ouders thuis desgewenst ook volgens de principes van PBS hun kinderen kunnen aanspreken.

We werken rondom 5 waarden, specifiek voor en door onze school samengesteld:

1. vertrouwen
2. respect
3. plezier
4. samen
5. veiligheid

Deze 5 waarden zijn zichtbaar door de hele school d.m.v. picto's.

In de groepen wordt gewerkt met een PBS kalender en staat er iedere periode een andere waarde centraal. Bij de start van een nieuw schooljaar praten wij over de 'Gouden weken'. In deze weken wordt de basis gelegd voor een goede groeps sfeer. Er wordt kennisgemaakt, er worden omgangsafspraken (PBS regels) besproken en klassenafspraken geformuleerd. Ongeveer 4 keer per jaar werken we met zijn allen naar een schoolbrede beloning toe. Er wordt dan een beloningssysteem gekoppeld aan goed gedrag rondom een bepaalde waarde. Naast het wekelijkse aanbod en onze manier van werken en omgang met elkaar, motiveert deze beloning extra om het PBS gedrag vast te houden.

Het bekrachtigen van positief gedrag is beter dan straffen, maar in sommige gevallen ontkomen we hier niet aan. Het sanctioneren is ook opgenomen in ons PBS systeem. We gebruiken hiervoor de reactieprocedure. Gedrag wordt benoemd, afspraken worden herhaald en men krijgt de kans om het goed te doen. Herhaalt men het negatieve gedrag dan wordt het gedrag wederom benoemd, de afspraak herhaald en volgt de waarschuwing tot sanctie. Een derde overtreding leidt dan tot een sanctie. Voorbeelden van sancties zijn: reflectieve schrijfstraf, contact ouders, sanctie gelinkt aan overtreding (propjes schieten = vegen).

Aanvullend bij ons PBS systeem maken wij ook nog gebruik van de methode 'Sociale Talenten', leggen wij gedrag vast in ons leerlingvolgsysteem en kunnen we de 'Kanjer methode' inzetten wanneer er binnen een groep gedragsproblemen zijn waardoor de groeps sfeer verstoord is.

Ook in de rapportages naar ouders, groepsbezoeken en groepsbesprekingen is gedrag een vast en belangrijk onderwerp van gesprek. We zien gedrag, het sociaal competent zijn, als een belangrijk fundament om tot ontwikkeling te komen.

3. Pesten

Als we het over pesten hebben, denken we aan zaken als:

- Buitengesloten of genegeerd worden.
- Uitgescholden worden vanwege het anders zijn, bv. kleding, uiterlijk, gedrag.
- Zonder reden in elkaar geslagen worden.
- Bedreigd worden.

Kenmerken van pestgedrag zijn:

- Pesten gebeurt berekenend, men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
- Pesten is duurzaam; het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig. (stopt niet vanzelf)
- Pesten is een ongelijke strijd: 'De pestkop ligt altijd boven'.
- De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; hij/zij wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
- Het pesten gebeurt meestal door een groep (pestkop, meelopers en supporters) tegenover een geïsoleerd slachtoffer.
- Pesten heeft meestal een vaste structuur; pestkoppen zijn vaak dezelfde personen, net zoals de slachtoffers.

Gevolgen:

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als geestelijk) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook heel lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen; het herstel verloopt moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat; iedereen is angstig en men wantrouwt elkaar; men is weinig open of spontaan; men telt weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

Signalen dat een kind gepest wordt, kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, wordt nooit bij de eigen naam genoemd.
- Er worden steeds (zogenaamde leuke) opmerkingen gemaakt over het kind.
- Krijgt voortdurend ergens de schuld van.
- Er worden briefjes over hem/haar doorgegeven.
- Belediging.
- Er worden opmerkingen gemaakt over huidskleur, haardracht of kleding.
- Isolatie / buitengesloten worden.
- Wordt buiten school opgewacht, geslagen of geschopt.
- Stalken
- Bezittingen worden afgepakt.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

Deze lijst kan nog uitgebreider. Pesters zijn helaas vaak erg inventief. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen.

4. Voorkomen en/of aanpakken pestgedrag

Voorwaarden waar we binnen De Westhoek aan voldoen:

- Leerlingen, personeel en ouders zien pesten als een probleem.

Het pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten. Het is daarom belangrijk dat het ook door ouders, leerlingen en anders betrokkenen gemeld wordt.

- Leerkrachten kunnen pesten signaleren. Ze nemen naar aanleiding daarvan ook duidelijk stelling.

- Op De Westhoek werken we in eerste instantie preventief (PBS systeem).

Goede afspraken en omgangsregels worden ingebed in het gedrag van alle betrokkenen. Kennis omzetten in vaardigheid. Duidelijk uitdragen wat we verstaan onder een veilige school.

- De Westhoek hanteert een duidelijke aanpak van pestgedrag (zie uitwerking hierna).

- Aanwezigheid van vertrouwenspersoon. Deze kan benaderd worden wanneer kinderen, ouders zich niet gehoord/begeleid voelen bij de aanpak van het pestgedrag. Deze maakt mogelijk melding bij de klachtencommissie die het probleem onderzoekt, deskundigen raadpleegt en het bevoegd gezag adviseert.

Om pestgedrag goed aan te pakken en /of te voorkomen is het belangrijk om te weten welke rollen er allemaal zijn bij het pesten.

- De pester: deze persoon heeft de hoofdrol.
- De assistent: een pester is niets zonder zijn assistent, er moet altijd wel iemand in de buurt zijn waar de pester op kan vertrouwen en die aanmoedigt in zijn/haar gedrag.
- De meeloper: heeft niet in de gaten dat hij/zij een belangrijke aandrager is in het pestproces. Door bijvoorbeeld te lachen als er iets gebeurt, keurt hij/zij het pestgedrag goed. Deze meeloper zal zelf geen zichtbaar pestgedrag vertonen, maar verhoogt door het gedrag wel de status van de pester.
- De buitenstaander: weet dat er gepest wordt, maar doet niets. Dit is de grootste groep. Juist door niets te doen, tolereren ze het gedrag van de pester en de assistent.
- Het slachtoffer: iemand die systematisch gepest wordt.
- De verdediger: deze persoon zal misschien niet direct iets doen, maar kan wel tot grote steun zijn voor het slachtoffer wanneer de pester niet in de buurt is.

Leerkrachten en ouders nemen een belangrijke rol in bij de bestrijding van het pesten.

Aanpak pestgedrag

Wanneer de signalen binnenkomen is het aan de leerkracht om te gaan handelen, beginnend bij:

1. De gepeste ondersteuning geven.

De gepeste serieus nemen, luisteren en doorvragen, medeleven tonen, aangeven dat er actie wordt ondernomen (in samenspraak met de gepeste).

2. De pester en assistent stoppen.

Pestgedrag afkeuren, PBS afspraken aanhalen, praten over de redenen en effecten van het pesten, laten inzien van hun rol, ingaan op eventuele sancties, afspraken maken.

3. Meelopers en buitenstaanders aanspreken.

Het pestgedrag onder de aandacht brengen, laten inzien welke rol deze kinderen hebben, bewust maken van effecten, PBS afspraken aanhalen, samen tot afspraken komen.

De leerkracht maakt een verslag over de betreffende situatie en de aanpak, die daarop volgt. Ouders van het slachtoffer en de pesters worden/zijn ingelicht. Hij/zij houdt constant vinger aan de pols bij alle betrokken partijen en laat hen ook verantwoording nemen voor hun gedrag. De leerkracht houdt ook collega's, IB-ers en wanneer nodig directie op de hoogte.

5. Wanneer pestgedrag doorgaat

Wanneer het pestgedrag doorgaat, wordt de aanpak/begeleiding geïntensiveerd. Het belangrijkste is om erachter te komen waarom het pestgedrag zich voortzet. Waar zit de kink in de kabel?

1. Hulp aan het gepeste kind.

- Gesprekken van leerkracht met de ouder(s), samen met IB-er en/of de directie.
- Probleemoplossende gesprekken met slachtoffer.
- In overleg zo nodig sociale vaardigheidstraining aanvragen of schoolmaatschappelijk werk inschakelen.
- Afspraken maken en vastleggen.

2. Aanpak van het gedrag van de pester.

- Gesprekken van leerkracht met de ouder(s), samen met IB-er en/of de directie.
- Afspraken/sancties maken en vastleggen.
- Sancties opleggen aan pester.
- Probleemoplossende gesprekken met pester.
- In overleg zo nodig sociale vaardigheidstraining aanvragen of schoolmaatschappelijk werk inschakelen.

3. Bewustwording klas

- Inzet van Kanjertraining.
- Ouders op de hoogte brengen van negatieve groepssfeer en aanpak.

4. Extra handelen leerkracht

- Korte lijnen met IB-er en directie.
- Duidelijke registratie.
- Collectieve controle op afspraken (team). Bespreken in bouwvergaderingen.
- Mogelijke hulpvraag neerleggen bij begeleidende partijen.

Wanneer na deze intensievere aanpak er geen verbetering merkbaar is, kan er worden overgegaan tot overplaatsen of schorsing van leerlingen. Dit gebeurt natuurlijk in overleg met de betrokken partijen, maar directie en schoolbestuur hebben hier wel een bepalende/beslissende rol in.

6. Adviezen

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Vraag hulp: op school of bij andere instanties.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Vraag hulp: op school of bij andere instanties.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van de school staat.

Alle andere ouders:

- Neem ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Algemeen:

In de schoolgids vindt u de namen terug van de vertrouwenscontactpersonen van de school en het schoolbestuur.

Op internet, bij de huisarts, andere hulpinstanties, de bibliotheek etc. kunt u informatie opvragen m.b.t. pesten.

Mogelijke sites:

www.pestten.nl

www.pestweb.nl

www.stoppestennu.nl

www.kinderen.moed.nl/pesten/

7. Analyse

1. Slachtoffer

- Wie is het?
- Wat voor een kind is het?
- Zijn er meer?
- Is er hulp nodig?
- Hoe erg is het
- Sinds wanneer?

2. Pester

- Wie zijn het?
- Sinds wanneer?
- Wanneer vinden de pesterijen plaats?
- Wat is de voorgeschiedenis?

3. De groep

- Op welke momenten gebeurt het pesten in de groep?
- Hoe reageren de kinderen op elkaar?
- Is er wisselend leiderschap?
- Zijn de regels en de afspraken in de groep duidelijk?

4. Leerkrachten

- Hoe is de positie van de leerkracht in zijn / haar groep?
- Hoe is de ondersteuning van het team?
- Is het een nieuw probleem of speelt het al langer?

5. Ouders

- Hoe zijn de contacten tussen de ouders?
- Staan de ouders open om het pesten te bespreken?